

Svenska Finlands folkting tackar för möjligheten att ge ett utlåtande till **den parlamentariska arbetsgrupp som fått till uppdrag att utreda Rundradions allmännyttiga verksamhet och finansiering**. Enligt utlåtandebegäran är den parlamentariska arbetsgruppens uppgift att utvärdera Rundradions allmännyttiga verksamhet, Rundradions förhållande till kommersiella medier, behoven av att ändra lagen om Rundradion Ab samt Rundradions finansiering.

Svenska Finlands folktings utlåtande

Enligt lagen om Svenska Finlands folkting (2003/1331) är Folktingets uppgift att främja Finlands svenskspråkiga befolknings rättigheter samt att arbeta för att utveckla dess kulturella och samhälleliga förhållanden och för att främja svenska språkets ställning i Finland.

Enligt 17 § i grundlagen ska det allmänna tillgodose landets finskspråkiga och svenskspråkiga befolknings kulturella och samhälleliga behov enligt lika grunder. Detta omfattar även den allmännyttiga verksamhet som Rundradion erbjuder.

Till Rundradions uppdrag hör att stärka demokratin och kulturen samt att främja jämställdheten och samhörigheten.

Rundradions ställning som en oberoende aktör som idkar allmännyttig verksamhet inom mediesektorn har en stor betydelse för stärkandet och upprätthållandet av resiliensen i samhället under kriser och oroliga tider.

Rundradions allmännyttiga verksamhets stora betydelse ligger också i att motverka fenomen så som vilseledande kunskap och desinformation, som undergräver förtroendet för samhället. Finländarnas förtroende för Rundradion som en oberoende producent av pålitligt innehåll är stort.

För Finland som rättsstat är frågan om allmänhetens förtroende för det public service-utbud som Rundradion producerar av synnerligen stor betydelse.

Allmännyttan

§ 7 i Lagen om Rundradion (1993/1380) stadgas om Rundradions allmännyttiga uppdrag. Bolagets uppgift är att tillhandahålla ett mångsidigt och omfattande allmännyttigt televisions- och radioprogramutbud med tillhörande special- och tilläggstjänster för alla på lika villkor. Ovannämnda tjänster och andra allmännyttiga innehållstjänster ska tillhandahållas i allmänna kommunikationsnät både riksomfattande och på landskapsnivå.

I samma paragraf konstateras att programverksamhet som bedrivs i allmännyttigt syfte särskilt ska

1) stödja demokratin och enskildas möjlighet att påverka, genom att tillhandahålla ett mångsidigt utbud av fakta, åsikter och diskussioner samt en möjlighet till växelverkan,

2) producera, skapa, utveckla och bevara inhemsk kultur, konst och stimulerande underhållning, (10.8.2012/474)

3) i programutbudet beakta synpunkter som har att göra med allmänbildning och jämställdhet, erbjuda möjligheter till lärande och självutveckling, lägga vikt vid program avsedda för barn och ungdomar samt tillhandahålla andaktsprogram, [\(10.8.2012/474\)](#)

4) behandla den finskspråkiga och svenskspråkiga befolkningen på lika grunder i programverksamheten samt tillhandahålla tjänster på samiska, romani och teckenspråk och i tillämpliga delar även för andra språkgrupper i landet,

5) stödja bevarandet av det finländska kulturarvet, tolerans, jämlikhet, jämställdhet och kulturell mångfald samt sörja för programutbud även för minoriteter och specialgrupper, [\(28.6.2017/436\)](#)

6) främja växelverkan mellan olika kulturer och upprätthålla ett programutbud som riktar sig utomlands,

7) förmedla myndighetsmeddelanden som anges närmare genom förordning och ha beredskap för att sköta televisions- och radioverksamheten under undantagsförhållanden.

Rundradions uppgift är att tillhandahålla ett mångsidigt och omfattande allmännyttigt televisions- och radioprogramutbud med tillhörande special- och tilläggstjänster för alla på lika villkor. Detta uppfyller Rundradion genom att erbjuda en bredd av kanaler för nyhetsförmedling och kulturprogram för både den finskspråkiga och svenskspråkiga befolkningen.

Folktinget konstaterar att lagens stadganden om det allmännyttiga uppdraget konkretiserar grundlagens 17 § om att det allmänna ska tillgodose landets finskspråkiga och svenskspråkiga befolknings kulturella och samhälleliga behov enligt lika grunder.

Därtill anser Folktinget att bestämmelserna om Rundradions uppdrag och uppgift i samhället är välutformade och relevanta och ser inte behov av att genom lagstiftning ändra på dessa.

Betydelsen av den svenskspråkiga verksamheten vid Rundradion

Svenska Yles uppgift är att med beaktande av den svenskspråkiga befolkningens kulturarv och särbehov, täcka alla de ämnesområden som den finskspråkiga verksamheten vid Rundradion täcker.

Den svenskspråkiga verksamheten omfattar en svenskspråkig tv-kanal Yle Fem som delar kanalplats med Yle Teema, två svenskspråkiga radiokanaler (Yle X3M och Yle Vega), BUU-appen, Yle Arena, svenska.yle.fi och Yle -appen.

Det finns inte kommersiella finlandssvenska tv-, radio- eller webbkanaler som skulle konkurrera med Svenska Yles kanaler.

För den svenskspråkiga befolkningen som vill lyssna till svenskspråkig radio finns det inte andra alternativ än Yle Vega eller X3M. De rikssvenska radiokanalerna rapporterar inte om finländska angelägenheter.

På samma sätt är den svenskspråkiga tv-kanalen Yle Fem unik. En särskilt stor betydelse har de svenskspråkiga nyhetssändningarna samt barnprogrammen.

Svenska Yle når väl ut till den svenskspråkiga befolkningen. På veckonivå nås ungefär 90 procent av finlandssvenskarna via de olika kanalerna. De äldre åldersklasserna följer särskilt mycket med radio och tv medan den yngre befolkningen i större utsträckning nås via de digitala kanalerna.

Svenska Yles höga tittarsiffror visar att även många finskspråkiga personer följer med de svenskspråkiga kanalerna.

Den svenskspråkiga radiokanalen Yle Vega fungerar dessutom som kris kanal för den svenskspråkiga befolkningen och har även som uppgift att förmedla nödmeddelanden som Yle sänder på båda språken.

Alla de svenskspråkiga kanalerna stöder varandra och skapar den bredd av innehåll för den svenskspråkiga befolkningen som avses i Rundradiolagens 7 §.

Betydelsen för den finlandssvenska kreativa sektorn och mediebranschen

I enlighet med Rundradions strategi samarbetar Svenska Yle aktivt med den finlandssvenska kreativa sektorn och mediebranschen och medverkar därmed till en utveckling av den kreativa branschen i Finland vilket även har en sysselsättande effekt inom sektorn. Samarbetet gäller både innehållsproduktion och utbildning.

Yle Vega och Yle X3M är de enda kanalerna som i större utsträckning spelar musik av finlandssvenska artister, och ger dem synlighet. Artisterna får på detta sätt inkomster via upphovsrättsersättningar, vilket bidrar till kulturens livskraft.

De finlandssvenska medierna samarbetar kring valteknik och språkvård och Svenska Yle erbjuder bland annat kommersiella mediebolag utbildning i datajournalistik.

Svenska Yle utvecklar också tillsammans med tredje sektorn tillgänglighetslösningar och beaktar specialgruppers behov genom tv-textning och genom nyhetssändningar på lättbegriplig svenska. Särskild vikt läggs vid att erbjuda barnprogram för barn med synnedsättning och barn med hörselnedsättning.

Svenska Yles allmännyttiga verksamhet medför en stor samhällsnytta genom samarbetet med den finlandssvenska kreativa sektorn och mediebranschen.

Finansieringen

Folktinget framhåller att en tillräcklig, kontinuerlig och långsiktig finansiering av Rundradions verksamhet är nödvändig för att lagen om Rundradion ska uppfyllas och för att medborgarna och invånarna i Finland ska ha tillgång till ett brett urval av information om händelser i omvärlden, både på global, nationell och lokal nivå.

Rundradions uppgift som upprätthållare av grundtrygghet i synnerhet i tider av störningar eller undantagsförhållanden i samhället förutsätter också en stabil finansiering av verksamheten.

Eftersom den svenskspråkiga verksamhetens volym är mindre än den finskspråkiga verksamheten, skulle de negativa effekterna av minskade anslag vara betydande och försvåra förverkligandet av den svenskspråkiga allmännyttiga verksamheten och stadgandet om att "tillhandahålla ett mångsidigt och omfattande allmännyttigt televisions- och radioprogramutbud med tillhörande special- och tilläggstjänster för alla på lika villkor. Detta uppfyller Rundradion genom att erbjuda en bredd av kanaler för nyhetsförmedling och kulturprogram för både den finskspråkiga och svenskspråkiga befolkningen."

Folktinget ser det därför som synnerligen viktigt att storleken på anslagen och andelen av Rundradions resurser som används för den svenska verksamheten inte minskar i framtiden.

Helsingfors, den 21 december 2023

Christina Gestrin

Folktingssekreterare